Οδηγός Σχεδιασμού Διδασκαλίας-
ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΟΘΩΜΑΝΟΥΣ

Βαθμίδα Εκπαίδευσης	ΓΥΜΝΑΣΙΟ
Γνωστικό Αντικείμενο	ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΝΕΟΤΕΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ ΩΣ ΤΙΣ ΠΑΡΑΜΟΝΕΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ
Ισχύον ΠΣ / Τάξη	Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
Ισχύον ΠΣ / Κεφάλαιο / Παράγραφος	**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ**: ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ (1025-1453)/ΙΙΙ. ΑΝΑΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΤΑΓΗ ΣΤΟΥΣ ΟΘΩΜΑΝΟΥΣ 2. Η Άλωση της Πόλης σελ 67-68
Νέο ΠΣ / Τάξη	Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
Νέο ΠΣ / Θεματικό Πεδίο / Θεματική Ενότητα	**Θεματικό Πεδίο της Βυζαντινής και Μεσαιωνικής Ιστορίας** **ΕΝΟΤΗΤΑ 6:** Η ΕΞΑΣΘΕΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΊΑΣ **20.** Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης...σελ. 115-118
Διάρκεια	1 διδακτική ώρα

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (ΠΜΑ)

Νέου Προγράμματος Σπουδών (ΝΠΣ)

- Να περιγράφουν το ιστορικό γεγονός της Άλωσης από την άποψη της εξέλιξης των πολεμικών επιχειρήσεων
- Να αξιολογούν τη σπουδαιότητα της πολεμικής τεχνολογίας για την έκβαση του πολέμου
- Να διακρίνουν τον ρόλο των Δυνάμεων της Δύσης
- Να εμβαθύνουν στις συνέπειες της Άλωσης για τον Ελληνισμό και την Δυτική Ευρώπη

Από ΦΩΤΟΔΕΝΤΡΟ

Τίτλος: Χρονολόγιο-ιστοριογραμμή του Κωνσταντίνου ΙΑ΄Παλαιολόγου
http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/9472

Το " Χρονικόν" του Γεωργίου Φραντζή
https://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/8353

Από εκπαιδευτική πλατφόρμα "Αίσωπος" σενάριο διδασκαλίας . Αν και το σενάριο απευθύνεται σε μαθητές του Δημοτικού, το υλικό μπορεί να αξιοποιηθεί και από μαθητές/τριες της Β΄Γυμνασίου

Σενάριο : Η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους
https://aesop.iep.edu.gr/node/14940
Στην παραπάνω ηλεκτρονική διεύθυνση υπάρχουν οι παρακάτω ηλεκτρονικές πηγές και δραστηριότητες , οι οποίες ανάλογα μπορούν να αξιοποιηθούν από τον /την εκπαιδευτικό της τάξης :

- Βιβλιογραφική μελέτη του θέματος : https://aesop.iep.edu.gr/node/14940/2097
- Παράθεση και επεξεργασία ιστορικών πηγών: https://aesop.iep.edu.gr/node/14940/2098
- Εικονική περιήγηση κατά την Άλωση της Πόλης https://aesop.iep.edu.gr/node/14940/2099
- Μύθοι, Θρύλοι και τραγούδια για την Άλωση της Πόλης https://aesop.iep.edu.gr/node/14940/2100

Προτάσεις – Δραστηριότητες του εμπλουτισμένου ΝΠΣ & του Οδηγού Εκπαιδευτικού (https://www.iep.edu.gr/nea-programmata-spoudon/)

- Να συνθέσουν πληροφορίες από ιστορικές πηγές για να παρουσιάσουν την κατάσταση στην πολιουρκούμενη Κωνσταντινούπολη
- Συμπληρωματικά μπορούν να αξιοποιήσουν αναπαραστάσεις των τειχών της πόλης και διαδραστικό χάρτη
- Να συζητήσουν τις εντυπώσεις και τα συναισθήματα από την Άλωση που απηχούνται σε ποικίλα κείμενα της νεοελληνικής λογοτεχνίας
- Να παρακολουθήσουν εκπαιδευτική ταινία για τα αίτια της πτώσης του Βυζαντίου και να διεξαγάγουν σχετική συζήτηση
- Να δημιουργήσουν χρονογραμμή (γραπτή ή ψηφιακή) με τα κυριότερα γεγονότα που οδήγησαν στην Άλωση της Κωνσταντινούπολης

Διαθέσιμοι εκπαιδευτικοί πόροι από το πολλαπλό βιβλίο (ΨΜΑ, δραστηριότητες, κ.ά.):

- σύνδεσμος 1 : Ενα επεισόδιο από την πολιορκία της Κων/λης (κείμενο) από τον ιστορικό της Άλωσης Γ. Σφραντζή) σελ 116 https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21540

- σύνδεσμος 2: Ένα ακόμα επεισόδιο από την πολιορκία της Κων/λης (ηχητικό απόσπασμα: Κριτόβουλος ο Ίμβριος) σελ 116
  https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21538

- σύνδεσμος 3: Η αστάθεια των ανθρώπινων πραγμάτων σελ 116
  https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/50191

- σύνδεσμος 4: Η σύγκριση των δύο Αλώσεων της Κων/λης (κείμενο) από τον ιστορικό της Άλωσης Κριτόβουλο Ίμβριο σελ 118
  https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21541

- σύνδεσμος 5: Βυζαντινά μνημεία στη Σύγχρονη Ελλάδα σελ 118
  https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/49435

- σύνδεσμος 6: Κ. Καβάφης , Στην Εκκλησία (ηχητικό) σελ 118
  https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/49436

- σύνδεσμος 7: Τα βυζαντινά οικοδομήματα στην Κωνσταντινούπολη σελ 118
  https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/49434

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (45 λεπτά)
με αξιοποίηση των προαναφερόμενων ψηφιακών πηγών
Θέμα: Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς
Τάξη: Β΄ Γυμνασίου
Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (όπως αναφέρονται στο ΝΠΣ)

Οι μαθητές/τριες να μπορούν:

- Να περιγράφουν το ιστορικό γεγονός της Άλωσης από την άποψη της εξέλιξης των πολεμικών επιχειρήσεων
- Να αξιολογούν τη σπουδαιότητα της πολεμικής τεχνολογίας για την έκβαση του πολέμου
- Να διακρίνουν τον ρόλο των Δυνάμεων της Δύσης
- Να εμβαθύνουν στις συνέπειες της Άλωσης για τον Ελληνισμό και τη Δυτική Ευρώπη

Πορεία Διδασκαλίας

ΦΑΣΗ 1η: ΑΦΟΡΜΗΣΗ (5 λεπτά)

➔ Προβολή εικόνας της πολιορκίας ή σύντομης εικονικής αναπαράστασης από Αίσωπο https://aesop.iep.edu.gr/node/14940/2099
➔ Ερωτήσεις: Τι βλέπετε; Ποιο γεγονός νομίζετε ότι παρουσιάζεται;
➔ Σύνδεση με το τέλος της Βυζαντινή Αυτοκρατορία

ΦΑΣΗ 2η: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ (10 λεπτά)

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει συνοπτικά:

❖ Την προετοιμασία του Μεχμέτ Β΄
❖ Την άμυνα του Κωνσταντίνου ΙΑ΄ Παλαιολόγου
❖ Βασικά γεγονότα:

- 7 Απριλίου: έναρξη πολιορκίας
- μεταφορά πλοίων στον Κεράτιο
- 29 Μαΐου: Άλωση

Αξιοποίηση ψηφιακού πόρου:

(χρονολόγιο): http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/9472

Σύντομη ακρόαση (Κριτόβουλος): https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21538

ΦΑΣΗ 3η: ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ (15 λεπτά)

Χωρισμός σε **6 ομάδες**:

◇ ΟΜΑΔΑ 1 – Ηρωισμός & Τελική Άμυνα

Υλικό: Πηγή 1 σελ 116 από το νέο σχολικό βιβλίο + ηχητικό
https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21538
Ερωτήσεις: Πώς παρουσιάζεται ο αυτοκράτορας; Ποια συναισθήματα προκαλεί;

◇ ΟΜΑΔΑ 2 – Απόφαση για αντίσταση

Υλικό: Πηγή 3 σελ 118 από το νέο σχολικό βιβλίο
Ερωτήσεις: Γιατί αρνήθηκαν να παραδώσουν την πόλη; Ποιες αξίες φαίνονται;

◇ ΟΜΑΔΑ 3 – Συνέπειες & «Βυζάντιο μετά το Βυζάντιο»

Υλικό: Πηγή 2 σελ 117 από το νέο σχολικό βιβλίο
Ερωτήσεις: Πού πήγαν οι λόγιοι; Πώς συνέβαλαν στην Αναγέννηση;
Συμπληρωματική πηγή (Σφραντζής ή Φραντζής):
https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21540

◇ ΟΜΑΔΑ 4- Σύγκριση Αλώσεων

Ερώτηση: Με βάση το υλικό που δίνεται στον σύνδεσμο να συγκρίνετε τις δύο αλώσεις της Κωνσταντινούπολης
https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21541

◇ Ομάδα 5 - Μύθοι και θρύλοι για την Άλωση της Πόλης από τους Οθωμανούς

Ερώτηση: Αναζητήστε με βάση τον παρακάτω σύνδεσμο μύθους και θρύλους που δημιουργήθηκαν για την Άλωση της Πόλης από τους Οθωμανούς
https://aesop.iep.edu.gr/node/14940/2100

Ομάδα 6 - Η αρχιτεκτονική και η κληρονομιά των βυζαντινών μνημείων

Με βάση τους παρακάτω συνδέσμους καταγράψτε ποια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά των βυζαντινών μνημείων και τι μας αποκαλύπτουν για τον πολιτισμό και την τέχνη του Βυζαντίου;»
Βυζαντινά Μνημεία: https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/49435
Βυζαντινά οικοδομήματα: https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/49434

ΦΑΣΗ 4η: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΟΜΑΔΩΝ (10 λεπτά)

Κάθε ομάδα παρουσιάζει τα βασικά συμπεράσματα και δίνει σύντομη απάντηση στις ερωτήσεις.

Ο/Η εκπαιδευτικός συνδέει τον ρόλο τεχνολογίας στην Άλωση της Πόλης, στις συνέπειες
Συμπληρωματικό υλικό:
https://aesop.iep.edu.gr/node/14940/2098

ΦΑΣΗ 5η: ΣΥΝΟΨΗ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (5 λεπτά)

Γρήγορες ερωτήσεις: Πότε έγινε η Άλωση; Ποιος ήταν ο αυτοκράτορας; Ένας βασικός λόγος πτώσης;

Προβολή: «Η αστάθεια των ανθρώπινων πραγμάτων»
https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/50191

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

Ατομικές με επιλογή (επιλέξτε και απαντήστε σε μία από τις παρακάτω εργασίες)

1. Να απαντήσετε: «Πώς επιβίωσε το Βυζάντιο μετά το 1453;»
2. Να γράψετε: «Ποιο στοιχείο της πολιορκίας σας εντυπωσίασε περισσότερο;»
3. Μελέτη και επεξεργασία πηγών https://aesop.iep.edu.gr/node/14940/2097 και https://aesop.iep.edu.gr/node/14940/2098
4. Ακούστε στον παρκάτω σύνδεσμο το ποίημα του Κ. Καβάφης (ηχητικό) https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/49436 και αναλογιστείτε πώς αποδίδεται στο ποίημα “Στην εκκλησία” η σχέση της ορθόδοξης λατρείας με τη βυζαντινή παράδοση και ποια συναισθήματα προκαλεί στον ποιητή;»

Τελική Παρατήρηση: Το μάθημα εστιάζει στη βιωματική κατανόηση της Άλωσης, στην αξιοποίηση πηγών, στη σύνδεση ιστορίας και πολιτισμού.